

PORTUQALIYA SİMVOLUNUN VƏTƏNİ

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Portuqaliyanın Barseluş şəhəri tarix, mədəniyyət baxımından zəngin və cazibədar yerdir. Şəhər romalılar tərəfindən salınıb. Sonradan məşhur Portuqaliya əfsanəsinin doğulduğu yerə çevrilib. Bu da təkcə Barseluşun deyil, ümumən Portuqaliyanın əsas simvollarından biri olan “Qalo”nun (xoruz) yaranmasına səbəb olub. Şəhər qədim dövrlərə aid arxeoloji qalıqların aşkar edildiyi ərazidə yerləşir. Barseluş şəhər statusunu 12-ci əsrdə alsa da, sürətli inkişafı 14-cü əsrin sonlarında başlayıb. Həmin dövrdə şəhər inkişaf edən kənd təsərrüfatı mərkəzinə çevrilib. 14-cü əsr Braqansa Hersoqunun iqamətgahı kimi siyasi əhəmiyyət qazanıb. Hazırda Barseluşda sakit həyat tempi bərqərarıdır. Keçmiş dövrlərin atmosferinə qərq olmaq, adət-ənənələr və sənətkarlıq haqqında məlumat əldə etmək bölgənin mədəniyyəti və tarixini dərinləndirən anlamağa kömək edir.

XORUZ NİYƏ BARSELUŞUN SİMVOLUDUR?

Bələdçim Anabela Xavier əsrlərdən bəri dillər əzbəri olan rəvayəti danışır: “Santyaqo de Kompostelaya gedən bir zəvvar Barseluşda yalandan oğurluqda ittiham olunur. O, hakimə “Ögər mən günahsızamsa, masanızdakı qızardılmış xoruz banlayacaq” - deyir. O, edama aparılarkən qızardılmış xoruz dirilərək banlayır. Kişi xilas olur və xoruz ədalət, iman və xoşbəxtlik simvoluna çevrilir. Şəhər də bu hadisədən sonra məşhurlaşır. Bir neçə il sonra zəvvar Barseluşa qayıdır və orada səmavi himayədarlarına minnətdarlıq əlaməti olaraq Məryəm Ana və Müqəddəs Ceymsə həsr olunmuş xatirə xaçı ucaldır”.

Lakin əfsanə bununla bitmir. 1930-cu illərdə Barseluş yaxınlığındakı bir kənddən olan Dumingo Coto adlı bir dulusçu qovurulmuş xoruzun xatirəsinə gil xoruz hazırlayır. Heykəlcik müəyyən bir cazibə qazanır. Kəndlilər, daha sonra qonşu şəhərlərin sakinləri oxşar xoruzlar istəməyə başlayırlar. Beləliklə də bu boyalı xoruz Portuqaliyanın simvolu və ədalətin təntənəsinin rəmzi kimi məşhurlaşır.

Bu gün parlaq rənglərlə bəzənmiş Barseluş xoruzu məşhur Portuqaliya sənət əsərlərindən biri sayılır. Əl işləri, bazar köşkləri, meydanlar, karusellər onun şəkilləri ilə bəzədilib. Şəhərdəki suvenir mağazaları rəngarəng quşun müxtəlif ölçülü fiqurları ilə doludur, ona həsr olunmuş əyləncəli abidələr bir neçə yerdə küçələri bəzəyir. Rəngli xoruzun surəti süfrə qablarında təsvir olunub, süfrələr və dəsmallar üzərində naxışlanıb.

Bu gün parlaq rənglərlə bəzənmiş Barseluş xoruzu məşhur Portuqaliya sənət əsərlərindən biri sayılır. Əl işləri, bazar köşkləri, meydanlar, karusellər onun şəkilləri ilə bəzədilib.

Yaşamağa layiq şəhər

Barseluşu gəzdikcə görürsən ki, şəhərin təklif edəcəyi şeylər yalnız əfsanədən ibarət deyil. Kavado çayı şəhəri iki hissəyə bölür. Çayın üzərindəki qədim körpüdən digər tərəfə keçid üçün istifadə olunur. Şəhər 7000 artefakt kolleksiyasına malik öz Arxeoloji Muzeyi və Keramika Muzeyi ilə öyünür.

Muzeydə keramika sənətinin müxtəlif növləri nümayiş etdirilir. “Şəhərdə yəqin ki keramika ustalığı məktəbi mövcuddur”, - deyə maraqlanıram: “Məktəb yoxdur. Ailə ənənələri var. Nəsilrlə davam edən ailə ənənəsi... Onların sayəsində bu sənət yaşayır. Sevindiricidir ki, gənclər də bu sənətə maraq göstərir. Onlar ata-babalarının yolunu davam etdirirlər. Ona görə əminlik ki, bu sənət itməyəcək”.

Barseluş keramikanın vətəni olduğu üçün burada bütün restoran, kafe, hotel sektorunda yalnız rəngbərəng kermik qablardan istifadə olunur. Barseluş həmçinin “Minho” sənəti ilə də tanınır. Bu fenomen eyni adlı bölgə üçün xarakterikdir və şəhərin tarixində dərin köklərə malikdir. Bu sənət keramika və orijinal Portuqaliya əl işlərini sevənlər üçün maraqlı bir təcrübədir. Bu sənətin nümunələrini hazırda şəhərin muzey və sərgi salonlarında, həmçinin suvenir dükanlarında görmək olur.

“Orta əsrlər Barseluşu”

“Barseluş yalnız görməyə deyil, həm də yaşamağa layiq bir şəhərdir”, - deyər bələdçi davam edir: “Əfsanəsi suvenirlərdə, freskalarda, emalatxanalarda və bələdçi kitablarında yaşayır, yarmarka və Mostra isə Minho bölgəsinin ənənələrini və yaradıcılığını ən yaxşı şəkildə təmsil edir”.

Hər il iyun ayında burada şəhəri canlı yarmarkaya çevirən böyük “Orta əsrlər Barseluşu” yarmarkası keçirilir. Həmin vaxt şəhərə turistlər daha çox gəlirlər. Qış aylarında isə turistlərin sayı azalır. “Qışda buralarda havalar yağışlı və qarlı keçir. Xüsusən yağışlar aramsız yağır. Ona görə turistlərin sayı kəskin azalır. Yayda isə Barseluş turistlərin dincəlməsi, tarixdən, təbiətdən, qastronomiyadan, mədəniyyətdən zövq almaları üçün ideal yerdir. Yay aylarında turistlər o qədər çox olur ki, hotellərdə yer problemi yaranır. Ona görə də şəhər bələdiyyəsi turizmi inkişaf etdirmək üçün hotellərin sayını artırmaq, ümumən xidmət sektorunu gücləndirmək haqqında düşünür. Çünki Portuqaliyanın şimalında turizm get-gedə daha çox inkişaf edir. Ölkənin şimalını, onun turizm imkanlarını görmədən Portuqaliyanın digər regionları haqqında təəssürat yarana bilməz. Bu tarixi şəhərlər ölkə haqqında ümumi təəssürat formalaşdırır”.

YERLİ İSTEHSALÇILARINA DA DƏYƏR VERİR

Barseluş yerli istehsalçılara da dəyər verir. Hava şəraitindən asılı olmayaraq, hər cümə axşamı şəhər Portuqaliyanın ən böyük bazarlarından birinə ev sahibliyi edir. Bazarda yerli məhsullar, keramika suvenirləri, geyimlər, əl işləri və taxta qablar satılır. Ətraf şəhər və kəndlərdən olan sahibkarlar da öz məhsullarını bu bazara gətirirlər.